

Tehillim- Psalms for the Ages -Chapter 45 (Part 5)

WIT 3/2/16

Rabbi Shmuel Silber - rabbisilber@suburbanorthodox.org

www.rabbisilber.com

1. תהלים פרק מה

א לַמְנַצֵּחַ עַל־שִׁנַּיִם לְבָנֵי־קֹרַח מִשְׁפִּיל שִׁיר יְדִידוֹת: ב רָחַשׁ לִבִּי | דָּבַר טוֹב אָמַר אָנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךָ
 לְשׁוֹנֵי עֹט | סוֹפֵר מְהִיר: ג יִפְיֶפֶת מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתָיִךְ עַל־כֵּן בְּרַכְךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם: ד חָגוּר
 חֶרֶבְךָ עַל־יָרֵךְ גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ: ה וְהִדְרֵךְ | צֵלַח רֶכֶב עַל־בְּרֶאֱמַת וְעִנְוֵה־צַדִּיק וְתוֹרֵךְ נוֹרְאוֹת
 יִמְיִנֶךָ: ו חֲצִיךָ שְׁנוֹנִים עֲמִים תַּחֲתֶיךָ יִפְלוּ בְּלֹב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ: ז כִּסְאֶךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד שָׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל
 שָׁבַט מַלְכוּתֶךָ: ח אֶהְבֵּת צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רִשְׁע עַל־כֵּן | מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שְׁשׁוֹן מִחֲבָרֶיךָ: ט מֶרַח
 וְאַהֲלוֹת קִצְיוֹת כָּל־בְּגָדֶיךָ מִן־הַיִּכְלִי שֶׁן מִנִּי שִׁמְחוּךְ: י בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ נִצְבָּה שֶׁגַל לִימִינֶךָ
 בְּכַתֵּם אוֹפִיר: יא שְׁמַעֲי־בַת וְרָאִי וְהִטִּי אָזְנֶךָ וְשִׁכְחִי עֲמֶךָ וּבֵית אָבִיךָ: יב וַיִּתְאוּ הַמֶּלֶךְ יִפְיֶךָ כִּי הוּא
 אֲדֹנֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ: יג וּבַת־צֹר | בְּמִנְחָה פָּנֶיךָ יִחַלוּ עֲשִׂירֵי עָם: יד כָּל־כְּבוֹדָה בַּת־מֶלֶךְ פָּנִימָה
 מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה: טו לְרַקְמוֹת תּוֹבֵל לְמַלְךְ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רַעוּתֶיהָ מוֹבָאוֹת לָךְ: טז תּוֹבֵלָנָה
 בְּשִׁמְחַת וְגִיל תִּבְאִינָה בְּהִיכַל מְלֶךְ: יז תַּחַת אַבְתֶּיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ תִּשְׁתַּמּוּ לְשׁוֹרִים בְּכָל־הָאָרֶץ: יח אֲזַכִּירָה
 שִׁמְךָ בְּכָל־דֹּר וְדֹר עַל־כֵּן עַמִּים יִהְיוּ לְעַלְמָם וְעַד:

1. For the conductor on shoshannim, of the sons of Korah, a maskil a song of loves. 2. My heart is astir with a good theme; I say, "My works are for a king; my tongue is a pen of an expert scribe." 3. You are more handsome than [other] men; charm is poured into your lips. Therefore, God blessed you forever. 4. Gird a sword on your thigh, O mighty one, your majesty and your glory. 5. And your glory is that you will pass and ride for the sake of truth and righteous humility, and it shall instruct you so that your right hand shall perform awesome things. 6. Your arrows are sharpened, nations shall fall under you, in the heart of the king's enemies. 7. Your throne, O judge, [will exist] forever and ever; the scepter of equity is the scepter of your kingdom. 8. You loved righteousness and you hated wickedness; therefore God, your God, anointed you with oil of joy from among your peers. 9. Myrrh and aloes and cassia are all your garments; more than ivory palaces, those that are Mine will cause you to rejoice. 10. The daughters of kings will visit you; the queen will stand at your right [bedecked] with golden jewelry from Ophir. 11. Hearken, daughter, and see, and incline your ear, and forget your people and your father's house. 12. And the King shall desire your beauty, for He is your Lord, and prostrate yourself to Him. 13. And the daughter of Tyre shall seek your presence with tribute, those who are the richest of the people. 14. All honor [awaits] the King's daughter who is within; her raiment is superior to settings of gold. 15. With embroidered garments, she will be brought to the King; and virgins in her train who are her companions will be brought to You. 16. They shall be brought with joy and exultation; they shall come forth into the King's palace. 17. Instead of your forefathers will be your sons; you shall appoint them as princes throughout the land. 18. I will mention Your name in every generation; therefore peoples shall thank You forever and ever.

2. במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה א

כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה בת מלך זה משה

3. במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה א

כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה זה אהרן שנאמר (שמות כח) ועשית משבצות זהב

4. שמות פרק לה פסוקים כ-כא

כ וַיֵּצְאוּ כָּל-עֲדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה: כֹּא וַיָּבֹאוּ כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר-נָשָׂא לְבֹו וְכֹל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת-תְּרוּמַת יְהוָה לְמַלְאכַת אֹהֶל מוֹעֵד וּלְכָל-עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:

Verse 20: The entire congregation of the B'nei Yisrael departed from the presence of Moshe. **Verse 21:** Every man whose heart lifted him up came--- and every one whose generous spirit inspired him brought a terumah-offering to Ad-noy, for the work of the Tent of Meeting, and for all [that was needed for] its service, and for the sacred garments.

5. שמות פרק כה פסוקים א-ב

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ-לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבֹו תִקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי: ג וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת:

Verse 1: Ad-noy spoke to Moshe saying, **Verse 2:** Speak to the B'nei Yisrael and have them take for Me a terumah-offering. From every man whose heart impels him to generosity shall you take My terumah-offering.

6. רש"י שמות פרק כה פסוק 3

ידבנו לבו - לשון נדבה, והוא לשון רלון טוב, (מתנה):

Approach #1:7. אור החיים שמות פרשת ויקהל פרק לה פסוק כא

א. (כא) ויבאו כל איש אשר נשאו וגו'. פירוש אומרו נשאו לבו ונדבה וגו', דע כי יש שתי הדרגות במתנדבים, הא' הוא המתנדב ברצון נפשו כפי יכולתו וערך ממונו, ולזה יקרא נדבה רוחו לשלול שאינו עושה הדבר כמו צער בנפשו, והב' הוא המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו, ולזה יקרא נשאו לבו פירוש שהלב מנשאהו ומעריכו בערך עשיר יותר ממה שהוא לתת דבר יקר, ולזה אמר כי בישראל נמצאו ב' סוגים הנזכרים, ופתח במעולה שבשניהם ואמר כל איש אשר נשאו לבו, ודקדק לומר תיבת איש לשון חשיבות, וכנגד הב' אמר וכל אשר נדבה רוחו ולא אמר איש כי אינו חשוב בערך הראשון, וממוצא דבר אתה יודע כי לא היו בכל המתנדבים אלא ב' הדרגות וב' לשבח שנדבו בלבם ולא עשו הדבר בחסרון רצון הלב אלא שאחד גדול מחברו, ולזה דקדק לומר הביאו את תרומת ה' לרמוז לבחינת הנעלמת שרמז באומרו (פסוק ה') יביאה את תרומת ה' וכמו שפירשנו שם שיכוין אל המושכל ודבר זה עקרו בנדבת הלב והנה הוא:

ב. ולכל עבודתו וגו'. יודיע הכתוב כי כל צרכי המשכן פירוש כל הי"ג דברים שצריכין למשכן וכו' באו בעצמן בנדבה ולא הוצרכו לקנות דבר מהם בכסף וזהב המובא בתרומה והבן:

8. העמק דבר שמות פרק לה פסוק כא

כאשר הביאו בנדבה, בלא כולם למשה: כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו. דבשי אופנים נותן אדם נדבה, יש מנדב מחמת מי לבנו מכהו, אם לא יתן כאחד מחביריו יהיה לחרפה או ישא עונשו על העלמת עין, וזה נקרא נשאו לבו, וע"ז כתיב [הושע י"ב] זרעו לכם

לנדקה, פירוש לכם בשבילכם, ומכ"מ קצרו לפי חסד שנה, ויש מנדב משום ששכלו ורוחו הטובה מיענאו ליתן על זה, וע"ז כתיב אשר נדבה רוחו. ובמקרא כ"ט פירש הכתוב דאפילו מי שנשאו לבו ממחלה, בא אח"כ בנדבה לה' יע"ש: את

9. רמ"א על התורה שמות פרק לה פסוק כא (הובא בספר שערי אהרן תתרמ"ה)

והכוה"ק בשם הרמ"א כתב, דיש שני מיני נדיבים, יש מתנדב רק מצד נפשו, כי טבע גשמיותו מתנגדת בו לחוס על ממונו, אמנם מצד נפשו כבש טבע יצרו להתנדב, ויש מתנדב בנפשו וגופו, כי אין טבע גשמיותו מתנגדת אליו, זה האחרון נקרא נשאו לבם, כי גם לב גשמיותו מתרצה לנדבת נפשו, והראשון נקרא נדבת רוחו, כי רק הצד רוח נשמתו התנדב.

Approach #2:

10. שמות פרק לא פסוקים א-ד

א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כִּי רָאָה קְרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חֹר לְמַטֵּה יְהוּדָה: ג וַאֲמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבְתִבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה: ד לְחָשֵׁב מַחְשְׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת:

Verse 1: Ad-noy spoke to Moshe, saying, **Verse 2:** "I have called by name [designated] Betzalel, son of Uri son of Chur, of the tribe of Yehudah. **Verse 3:** I have filled him with Divine spirit, with wisdom, with understanding, with knowledge, and with [the skill to perform] all types of crafting, **Verse 4:** to devise plans to work in gold, in silver, and in copper,

11. רמב"ן שמות פרק לא פסוק ב

(ב) ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור – אמר השם למשה ראה קראתי בשם, ומשה אמר לישראל ראו קרא ה' בשם (להלן לה ל). והטעם, כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים, לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותם כלל. והנה הוא פלא שימצא בהם אדם חכם גדול בכסף וזהב ובחרושת אבן ועץ וחושב ורוקם ואורג, כי אף בלומדים לפני חכמים לא ימצא בקי בכל האומניות כלם, והיודעים ורגילים בהם בבא ידיהם תמיד בטיט ורפש לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה. ועוד, שהוא חכם גדול בחכמה בתבונה ובדעת להבין סוד המשכן וכל כליו למה צוו ואל מה ירמוזו. ולכן אמר השם למשה שיראה הפלא הזה, וידע כי הוא מלא אותו רוח אלהים לדעת כל אלה בעבור שיעשה המשכן ...

12. רמב"ן שמות פרק לה פסוק כא

(כא) ויבאו כל איש אשר נשאו לבו – על החכמים העושים במלאכה יאמר כן, כי לא מצינו על המתנדבים נשיאות לב, אבל יזכיר בהם נדיבות, וטעם אשר נשאו לבו, לקרבה אל המלאכה, כי לא היה בהם שלמד את המלאכות האלה ממלמד, או מי שאימץ בהן ידיו כלל, אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר. וכבר הזכרתי זה בסדר האחר (לעיל לא ב). והנה אמר שבאו לפני משה כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה, וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו התרומה. והנה משה אמר לכולם כי קרא ה' בשם בצלאל ואהליאב (פסוק ל), ואחרי כן קרא להם משה ואל כל חכם לב (להלן לו ב) שיבואו לפניו ונתן להם הנדבה: